

Konsumtionen avgör tillväxten

Konflikten i Iran präglar omvärldsläget och utgör en risk mot svensk ekonomi. Stigande energipriser och ökad osäkerhet riskerar att dämpa hushållens konsumtion, som därför revideras ned något jämfört med föregående prognos. Konsumtionen fortsätter trots det att vara den drivande faktorn bakom BNP-ökningen, som nu väntas uppgå till 2,7 procent under 2026. Hushållens återhämtning är dock ojämnt fördelad. Medan många gynnas av lägre räntor och riktade skattelättnader pressas de med små marginaler av kostnadsökningar och försämrade trygghetssystem. Dessutom är arbetslösheten fortsatt rekordhög och förväntas fortsätta ligga på höga nivåer under 2026 – hur man än räknar.

TABELL 1

Försörjningsbalans och nyckeltal

Real utveckling i procent om inget annat anges

	2025	2026
BNP	1,5	2,7
Hushållens konsumtionsutgifter	1,6	2,6
Offentliga konsumtionsutgifter	0,7	2,1
Fasta bruttoinvesteringar	2,0	2,3
Export av varor och tjänster	3,9	3,5
Import av varor och tjänster	4,3	3,0
KPI	0,7	0,6
KPIF	2,6	1,3
Styrränta (nivå)	1,75	1,75
Arbetslöshet, ¹ 15-74 år	8,8	8,2
Arbetslöshet, ¹ 20-66 år	7,5	7,0

Anm.: ¹ Andel av arbetskraften, procent

Källa: Egna beräkningar.

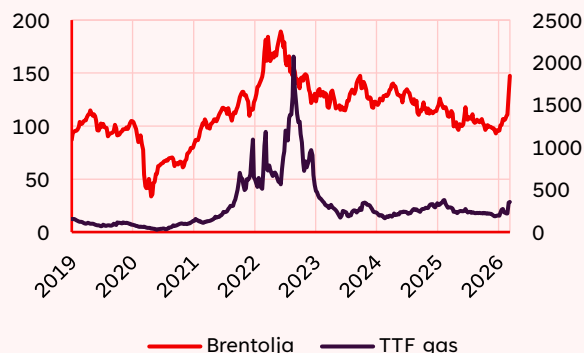
Fortsatt oberäknlighet

Det geopolitiska läget är just nu oroligt och världsekonomin präglas av konflikten i Mellanöstern. Hormuzsundet – genom vilket omkring 20 procent av världens olja transporteras – har varit stängt sedan slutet av februari med stigande råvarupriser som följd. Risken för högre priser under en utdragen period är stor givet USA:s strategiska dödläge och Irans målsättning att skapa så stor ekonomisk skada som möjligt.

DIAGRAM 1

Prisutveckling av oljepris och naturgas

Brentolja till (t.v.) och TTF-gas (t.h.), index=2019

Källa: Intercontinental Exchange

Anm: Dagsvärden, uppdaterat 19 mars 2026.

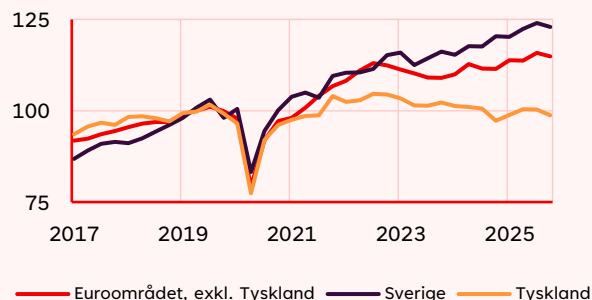
På amerikansk hemmaplan visar reviderad statistik att jobbtillväxten under hösten varit svagare än vad som tidigare rapporterats. Den senaste statistiken över arbetslöshet, sysselsättningsgrad och nytillkomna jobb pekar alla mot en svagare arbetsmarknad.

Trots att europeisk industri pressas hårt av både tullar i väst och prispress från öst har euroområdet exportvolym ökat till historiskt höga volymer, även om den tyska exporten minskat. Nya frihandelsavtal – bland annat med Indien och Mercosur-länderna i Sydamerika – är under förhandling vilket väntas stärka den europeiska ekonomin ytterligare. Förutom exporten drivs den ekonomiska återhämtningen av reallöneökningar och ökade investeringar i försvar och infrastruktur.

DIAGRAM 2

Exportutveckling för varor och tjänster

Säsongsrensat i fasta priser. Index = 2019

Källa: SCB och Eurostat

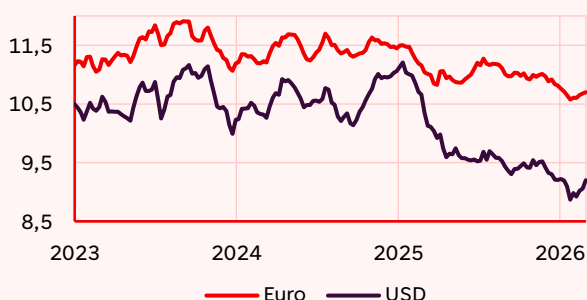
En starkare krona

Kronan stärktes märkbart under 2025 och gick upp 17 procent gentemot dollarn och 6 procent gentemot euron. En starkare krona innebär lägre importpriser, dämpad inflation och ökad köpkraft – men sätter samtidigt press på exporterande företags marginaler.

DIAGRAM 3

Kronans utveckling sedan 2023

Valutakurs i kronor.

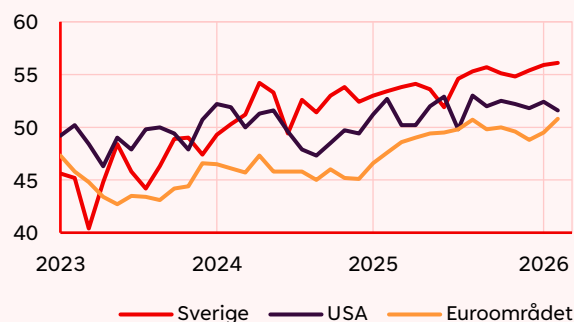
Källa: Riksbanken

Trots starkare valuta visar exportföretagen optimism. Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin nådde i mars sin högsta nivå på fyra år och har legat över det historiska genomsnittet i åtta månader i rad. Datainsamlingen gjordes dock innan konflikten i Mellanöstern började.

DIAGRAM 4

Inköpschefsindex, PMI

Index för tillverkningsindustrin.

Källa: Swedbank/Silf

Anm: Indexet mäter förändring och ett värde över 50 indikerar förbättring.

Elprisernas inflationspåverkan

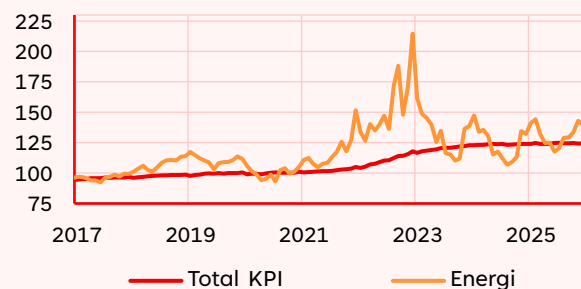
Inflationen väntas bli 0,3 (KPI) respektive 0,4 (KPIF) procentenheter högre än i senaste prognosen. De höga energipriserna är den främsta förklaringen.

Vår ränteprognos ligger däremot fast och vi räknar med att Riksbanken även i ett scenario med hög inflation till följd av en energikris låter räntan vara oförändrad, givet att utvecklingen är utbudsdriven.

DIAGRAM 5

KPI-utveckling

Index

Källa: SCB

Hushållen som motor för ekonomin

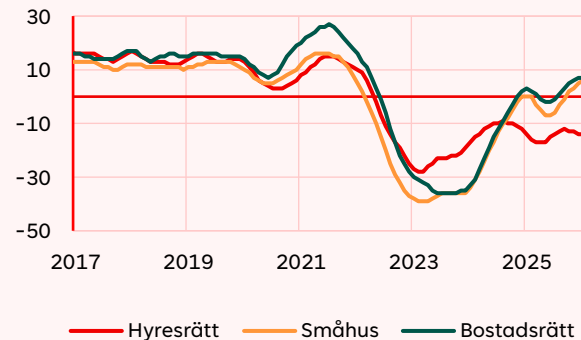
Hushållskonsumtionen förblir – trots nedrevideringen – motorn i den svenska ekonomin, men återhämtningen är ojämnt fördelad. Antalet svenskar som beräknas leva i materiell och social fattigdom har fördubblats sedan 2021 och uppgår nu till 730 000. För dem med minst marginaler pressar stigande elpriser och hyror ekonomin hårt.

Att många av de 1,4 miljoner hushåll som bor i hyresrätt fått det svårare syns i attitydmätningar. Andelen hyresgäster som beskriver sin ekonomi som bättre än för ett år sedan är historiskt låg – och skillnaden mellan dem som äger och de som hyr har aldrig varit större.

Diagram 6

Hushållens syn på sin egen ekonomi

Säsongrensat och utjämnat.

Källa: Konjunkturinstitutet

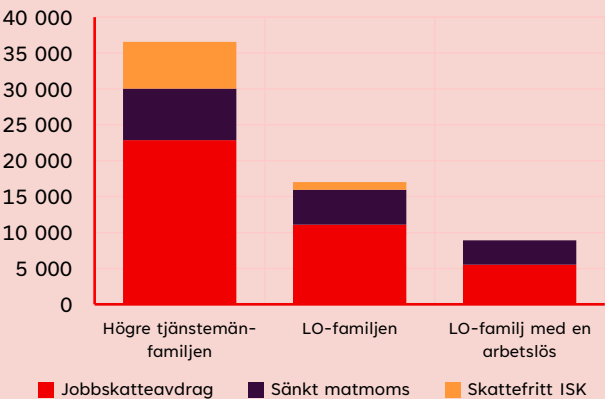
Det senaste två åren har höga löneökningar, lägre räntor och stigande börskurser gynnat de flesta. Men framför allt har hushåll med högre inkomster, stora bolån och stora kapitalinnehav sett störst ekonomisk förbättring. Samtidigt har de även fått det bättre tack vare reformer som jobbskatteavdrag, sänkt matmoms och slopad ISK-skatt. De med minst marginaler har däremot fått det svårare.

Att räkna ut hur ekonomin förändrats för en typisk familj sedan 2024 är svårt och kräver många antaganden. Trots det är det viktigt att visa hur statsfinanserna gått till att stärka ekonomin för dem som redan har det bäst. Därför visar vi i tabell 2 exempel på reformer som påverkat olika typfamiljer olika mycket de senaste åren. Tabellen ger ingen heltäckande bild av en familjs ekonomi, utan syftar till att visa just hur politiska reformer slagit mot tre olika typhushåll.

Högre tjänstemän-familjen har två löner på drygt 70 000 kronor. LO-familjen består av två medianlöner för arbetare och LO-familj med en arbetslös består av en LO-lön och en arbetslös som får aktivitetsstöd. Familjen med en arbetslös bor i hyresrätt och saknar ISK-sparande.

DIAGRAM 7

Skatteminskningar efter typhushåll
Kronor per år, 2026 jämfört med 2024

Källa: Egna beräkningar
Anm. Sänkta matmomsen gäller nio månader av året.

Tjänstemän-familjen har under 2026 runt 60 000 kronor mindre i räntekostnader och drygt 120 000 mer i bruttolön än 2024. Dessutom får de 36 500 kronor mer i plånboken tack vare jobbskatteavdrag, lägre matmoms och skattefritt ISK-sparande. För de andra familjerna är både förbättringen i ekonomin och skillnaden i skatt betydligt mindre. Ett lägre aktivitetsstöd och en högre hyra pressar dessutom ekonomin för familjen med en arbetslös.

TABELL 2

Förutsättningar för tre familjer
Typexempel för året 2024

	Högre tjänstemän-familjen	LO-familjen	LO-familj med en arbetslös
Inkomster ¹	2 höga löner	2 LO-löner	1 LO-lön + 1 arbetslös
Aktivitetsstöd, nettoersättning	–	–	14 350 kr
Boende	Ägt	Ägt	Hyresrätt
Bolån	5 000 000 kr	2 500 000 kr	–
Rörlig ränta	4,40%	4,40%	–
Räntekostnad per månad	12 800 kr	6 400 kr	0 kr
Månadshyra	–	–	10 000 kr
Matkostnad per månad	15 000 kr	10 500 kr	8 000 kr
Börssparande (ISK)	600 000 kr	100 000 kr	–

Källa: Egna antaganden och beräkningar

TABELL 3

Förändring mellan 2024 och 2026
Förändring i kronor per månad

	Högre tjänstemän-familjen	LO-familjen	LO-familj med en arbetslös
Lägre räntekostnad ²	5 000 kr	2 500 kr	0
Jobbskatteavdrag ³	1 900 kr	900 kr	450 kr
Sänkt matmoms ⁴	800 kr	560 kr	430 kr
Skattefritt ISK-sparande ⁵	540 kr	90 kr	0
Löneökning, brutto ⁶	10 200 kr	4 330 kr	2 170 kr
Högre hyra ⁷	0	0	– 940 kr
Lägre aktivitetsstöd	0	0	– 1 900 kr

Källa: Egna antaganden och beräkningar.
Anm: ¹ En hög lön räknas som 71 600 kr brutto 2024. En medianlön för en arbetare räknas som 30 400 kr brutto 2024. ² Inklusivt ränteavdrag. Rörlig snittränta har sjunkit från 4,4 % till 2,6 % 2026. ³ Jobbskatteavdrag (förstärkning + indexering) samt slopad avtrappning för höga inkomster. ⁴ Halverad moms på livsmedel gäller från april 2026 och beräknas sänka matkostnaden med 5,7 procent. ⁵ Under 2024 var ISK-skatten för ett sparande på 300 000 kr 3 260 kr per år per person. Från 2026 skattefritt upp till 300 000. ⁶ Löneökning på 7,1 procent på två år. ⁷ Hyreshöjningen i riket räknas som 9,4 procent 2024 till 2026.

Arbetsmarknad

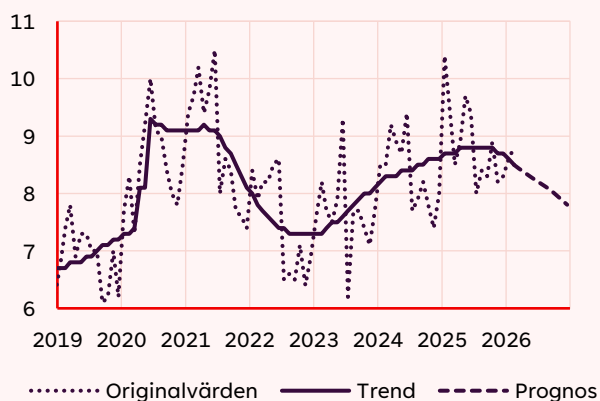
I Sverige är sysselsättningsgraden jämförelsevis hög och arbetskraftsdeltagandet stort. Men arbetsmarknaden är inte i balans utan arbetslösheten har de senaste åren bitit sig fast på höga nivåer. Till en del beror detta på strukturella problem som dålig matchning och hög arbetslöshet i synnerhet bland utrikes födda. Men utvecklingen de senaste åren speglar också effekterna av en utdragen lågkonjunktur och svag efterfrågan.

Arbetslösheten ser ut att ha börjat sjunka under hösten, men bedömdes i februari fortfarande, trendmässigt vara så hög som 8,5 procent. Den uppgång i sysselsättningen vi ser, sedan i höstas, indikerar att det finns mindre ledig kapacitet än förväntat bland de sysselsatta. Arbetslösheten bedöms därför fortsätta minska och landa på 7,8 procent i slutet av året. Årsgenomsnittet blir då 8,2 procent.

DIAGRAM 8

Arbetslöshet

Andel av arbetskraften, 15–74 år, originalvärden och trend, procent

Källa: SCB och egna beräkningar

I Trygghetsfonden TSL beviljades cirka 5 000 arbetare i privat sektor omställningsstöd under fjärde kvartalet 2025, vilket är 21 procent färre än samma kvartal 2024. TSL bedömer att inflödet för helåret 2025 är lägre än 2024 och beskriver

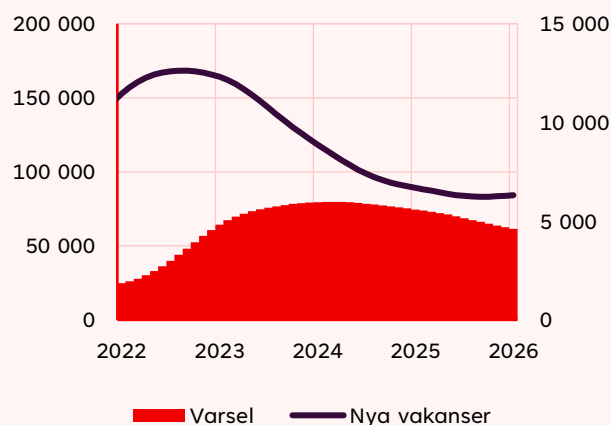
utvecklingen som relativt stabil och utplanande när effekten av Northvolts konkurs rensas bort.

Efterfrågan på arbetskraft är fortfarande förhållandevis svag. Antalet nyanmällda lediga platser på Arbetsförmedlingen föll kraftigt under 2023 och 2024 och har därefter legat kvar på låga nivåer. Varslen har samtidigt varit fler än normalt sedan början av 2023, även om utvecklingen har dämpats något mot slutet av 2025. Sammantaget pekar detta på en arbetsmarknad där det skapas för få nya jobb.

DIAGRAM 9

Varsel och nyanmällda lediga jobb

Antal berörda per månad (höger axel), antal lediga jobb per månad (vänster axel), trender (HP)

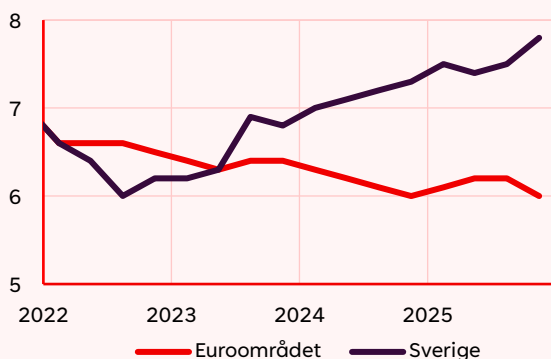
Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar

I en internationell jämförelse redovisar vi arbetslösheten i åldersgruppen 20–64 år.¹ Sedan början av 2022 har arbetslösheten i euroområdet legat relativt stabilt, medan den i Sverige har stigit tydligt. Hade Sverige haft samma utveckling som euroområdet under perioden 2022–2025 hade vi haft ungefär 95 000 färre arbetslösa i dag.

¹ Därmed exkluderas gymnasieelever som söker sommarjobb eller extrajobb vid sidan av studierna. För mer om detta, se fördjupningen "Hur ska arbetslöshet mätas?".

DIAGRAM 10

Arbetslösheten i Sverige och Euroområdet 20-64 år, andel av arbetskraften, 2022-2025, procent

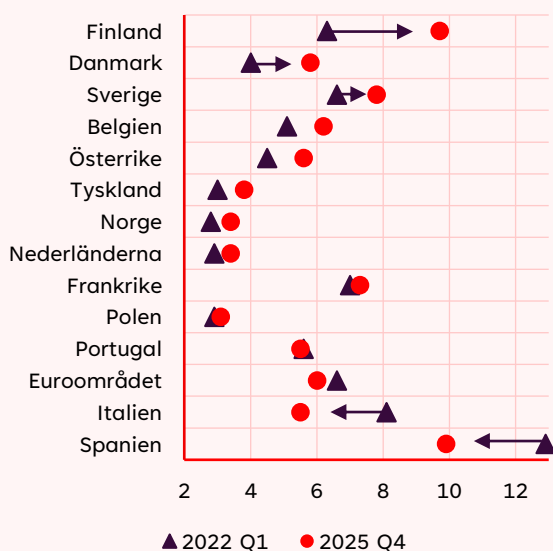
Källa: Eurostat

Sverige är bland de europeiska länder där arbetslösheten är högst och där den har ökat mest de senaste åren. Bland jämförbara länder har Sverige den tredje högsta arbetslösheten och den tredje största uppgången sedan 2022.

DIAGRAM 11

Arbetslöshet i Europa

20-64 år, andel av arbetskraften, Q1 2022 och Q4 2025, procent

Källa: Eurostat och egna beräkningar

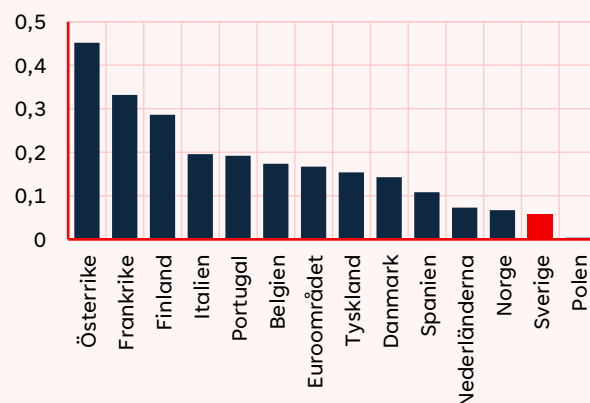
Arbetsmarknadsläget aktualiserar frågan om aktiva arbetsmarknadspolitiska insatser, särskilt utbildningsinsatser. I en internationell jämförelse

lägger Sverige små resurser på aktiv arbetsmarknadspolitik och särskilt lite på arbetsmarknadsutbildning. Det är mycket anmärkningsvärt i ett läge där Sverige under flera år har varit bland länderna med högst arbetslöshet.

DIAGRAM 12

Arbetsmarknadsutbildning

Andel av BNP, 2023

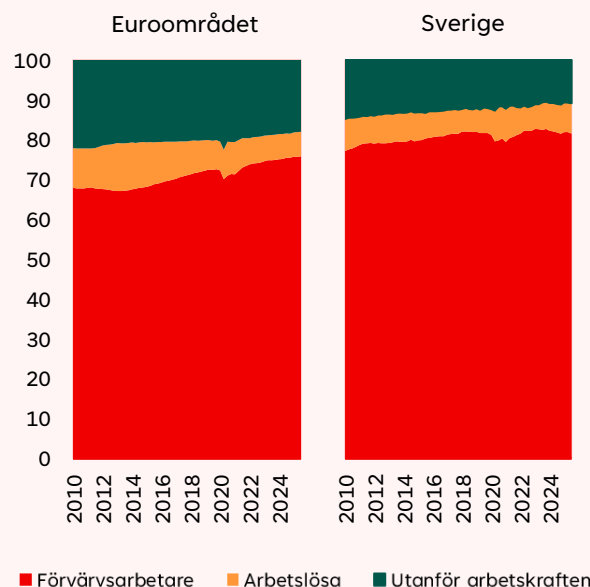
Källa: Eurostat och egna beräkningar

Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad i ett europeiskt perspektiv. Utmaningen är att det skapas för få jobb, så att fler som vill arbeta kan gå från arbetslöshet till arbete.

DIAGRAM 13

Arbetskraftsdeltagande i Sverige och Euroområdet

20-64 år, 2010-2025

FÖRDJUPNING: HUR SKA ARBETSLÖSHET MÄTAS?

I den svenska ekonomiska debatten förs ibland fram att bilden av den svenska arbetslösheten beror på vilket mått man väljer. [Storbanken Nordea](#) anser att BAS är att föredra framför AKU. LO-ekonomernas syn är att AKU och BAS främst är komplement, och att valet av mått beror på syftet. Det är inte lämpligt att ersätta AKU med BAS.

AKU är det officiella arbetslöshetsmättet och följer ILO:s definitioner, vilket gör det lämpligt för internationella jämförelser. Mättet mäter arbetslöshet utifrån tillgänglighet för arbete, inte inskrivning på Arbetsförmedling. Samtidigt är AKU en urvalsundersökning som kan påverkas av bortfall.

BAS är en registerbaserad totalundersökning. Den ger en stabil bild och kan brytas ned i detalj, vilket gör statistiken väl lämpad för analyser av struktur, grupper och regionala mönster. I BAS klassas sysselsättning utifrån om individen haft ersättning som är underlag för arbetsgivaravgifter under referensmånaden.²

En viktig skillnad mellan AKU och BAS är hur sysselsättning definieras. AKU utgår från arbete under en specifik referensvecka, medan BAS bygger på registeravtryck som omfattar hela månaden.

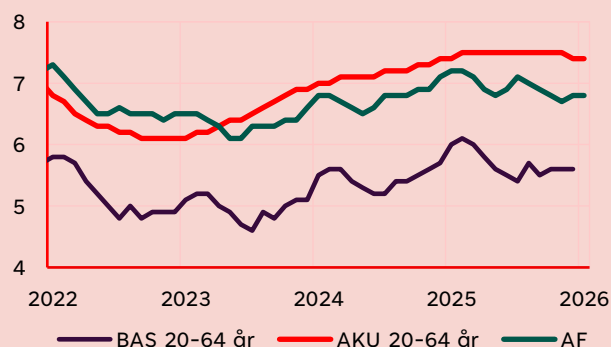
När det gäller arbetslöshet skiljer sig måtten främst i kravet på inskrivning på Arbetsförmedlingen. I BAS krävs att personen inte är klassad som sysselsatt och att personen någon gång under månaden varit inskriven på Arbetsförmedlingen. För att kategoriseras som arbetslös i AKU ska personen sakna arbete, kunna börja arbeta inom 14 dagar och aktivt ha sökt arbete de senaste fyra veckorna.

Personer som är arbetslösa men inte skriver in sig inte fångas som arbetslösa i BAS. Om incitamenten att skriva in sig förändras, exempelvis genom regler i ersättningssystemen eller hur Arbetsförmedlingens stöd uppfattas, kan BAS förändras utan att arbetslösheten gör det i samma utsträckning. Måtten är därmed mer känsliga för politiska beslut.

Måtten visar ofta liknande rörelser över tid, men nivåskillnader är väntade eftersom definitioner och datakällor skiljer sig åt.

DIAGRAM 14

AKU, BAS och inskrivna på Arbetsförmedlingen Andel av arbetskraften

Anm: Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen avser 16-64 år och mäts som andel av den registerbaserade arbetskraften.

Källa: SCB, Arbetsförmedlingen och egna beräkningar

En vanlig invändning mot AKU är att arbetslösheten påverkas av att en stor andel av de arbetslösa är heltidsstuderande. När vi redovisar arbetslösheten från 20 års ålder minskar effekten av gymnasieelever som söker extrajobb. Det ger en mer relevant bild av arbetslösheten bland personer som i större utsträckning är etablerade på arbetsmarknaden.

Samtidigt bör måttet heltidsstuderande tolkas med försiktighet. I AKU ska deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd klassificeras som heltidsstuderande. En förutsättning för aktivitetsstödet är att man aktivt söker arbete. I praktiken finns det skäl att tro att programdeltagande inte alltid fångas i intervjusituationen. Särskilt i lågintensiva program kan deltagandet vara svårt att identifiera och riskerar att förväxlas med öppen arbetslöshet.³ Gränsen mellan reguljära studier, programaktiviteter och öppen arbetslöshet kan därför vara oklar. Det gör att en enkel bortrensning av heltidsstuderande riskerar att bli missvisande.

² Arbetsgivaravgifter ska betalas när ersättning för arbete uppgår till totalt 1 000 kronor eller mer under ett år.

³ Jobb- och utvecklingsgarantin är det vanligaste programmet, med cirka 94 000 deltagare i januari 2026 (Arbetsförmedlingen).